

Ny Nansen-sjef

BERGEN: Professor Peter Mosby Haugan (bildet) er ansatt som ny administrerende direktør ved Nansensenteret for miljø og fjernmåling. Haugan er opprinnelig professor ved Geofysisk institutt, UiB, og fortsetter i en professor II-stilling ved instituttet også etter ansettelsen som direktør ved det internasjonalt anerkjente forskningscenteret på Marineholmen. Han har en rekke sentrale verv, blant annet som viseformann for et UNESCO-utvalg som jobber for bærekraftig utvikling av verdenshavene.

Krig mot giftig plante

BØMLO: Fylkesmannen i Hordaland gir Bømlo kommune nye 100.000 kroner til nedkjemping av den giftige planten boersvineblom. Planten er truleg komet som blindpassasjer til Norge med malm fra Sør-Afrika, og sidan 1995 har spreidd seg fra Oslo til Sørlandet og no altså også til Vestlandet. Den opptil 60 cm høge planten med gul blom liknar prestekrage, og kan ta livet av beitedyr.

– Legg E39 om Stryn

NORDFJORD: Fylkesrådmannen i Sogn og Fjordane rår politikarane til å leggje E39 om Stryn. Dette inneber tunnel under Utvikfjellet, bru over Nordfjorden mellom Frøholm og Svarstad og ny veg vidare inn på Kvivsvegen. Rådmann Jan Øhlckers sluttar seg dermed til tilrådinga frå Statens vegvesen. Løysinga via Stryn gjev størst reduksjon i reisetid mellom Skei og Volda og er to milliardar rimelegare enn alternativet med bru Anda-Lote der stamvegen går i dag.

Jens takka nei til Tysnesfest

TYSNES: Då ordførar Kjetil Hestad (Ap) tok over ordførarkjeda på Tysnes i haust, inviterte han likegodt statsminister Jens Stoltenberg til å opna sommarfestivalen Tysnesfest. Like før jul kom svaret frå Statsministerens kontor om at tidspunktet ikkje let seg innpassa i kalenderen til Stoltenberg. På brevet har nokon skribla «synd» og eit surt fjes.

Kunstnar stal edelt metall

ODDA: Ein brite som utgav seg for kunstnar bad industribedrifta ETI i Tysedal om 40-50 metallplater som han ville laga ein dinosaurusfigur av. Det viste seg at han lasta rundt 200 plater inn i bilen, til ein verdi av 60.000 kroner avdi dei inneheld nikkel. Politiet stansa seinare britten og ein kompanjong med solid overlast på varebilen og gav 15.000 kroner i bot, skriv Hardanger Folkeblad.

– For mange blir op

Unødig mange menn blir operert for prostatakraft. Leder i Norsk urologisk forening mener årsaken blant annet er økt tilgang på robotkirurgi og mer kravstore pasienter.

KJERSTI MJØR
VEGAR VALDE (foto)
kjersti.mjor@bt.no

– Hovedproblemet ved prostatakraft er ikke underbehandling, men overbehandling.

Dette skriver Christian Beisland, som er avdelingssjef ved Avdeling for urologi på Haukeland Universitetssykehus, i en kronikk i dagens BT.

– At pasienter blir engstelige når de får en kreftdiagnose, er helt forståelig. Ofte er enkleste utvei for legene å anbefale operasjon fremfor en mer avventende tilnærming, sier Beisland, som er leder i Norsk urologisk forening.

– Men hos mange er det unødvendig å operere og i hvert fall å forhaste seg med beslutningen.

– Mange får aldri plager

Prostatakraft er relativt enkelt å påvise. Å velge rett behandling for hver enkelt pasient, er derimot vanskelig.

– Det som er sikkert er at mange med «snill» sykdom overbehandles. Svært mange som får påvist prostatakraft vil aldri få plager av sykdommen, sier Beisland.

Han viser til en artikkel i tidskriftet New England Journal of Medicine, der det står at prostatakraft kan påvises hos:

■ 30 prosent av alle menn over 50 år.

■ 70 prosent av alle menn over 70 år.

– Tallene står i sterk kontrast til andelen menn som dør av sykdommen, sier Beisland og viser til at prostatakraft sto for ca. fem prosent av alle dødsfall blant menn i Norge i 2009.

Impotens og lekkasje

Samtidig må mer enn en av fem menn som blir operert for prostatakraft leve med alvorlige bivirkninger som impotens og/eller urinlekkasje etter inngrepet.

– Når man er i en slags kresituasjon med frykt og engstelse, og må ta et valg, bryr man seg verken om lekkasje eller impotens. Men i ettertid, når man skjønner hva man har mistet, kommer reaksjonen. Da er det vanskelig å gjøre noe med det, sier Beisland.

– Rikshospitalet flommes nå over av pasienter som er blitt operert for prostatakraft og som må få innsatt kunstig lukkemuskel. Sykehuset har så stor pågang fra eget område at de nå sier nei til å ta imot flere pasienter fra Vestlandet.

«Pusher» operasjoner

Pasienter med prostatakraft må

ROBOTKIRURGI: For to år siden ble den første pasienten med prostatakraft operert ved hjelp av DaVinci-roboten på Haukeland Universitetssykehus. Avdeling for urologi.

i gjennomsnitt vente flere måneder på operasjon. Noen kjøper seg ut av køen.

I romjulen skrev BT om norske menn som reiser til Stockholm for å få robotkirurgi raskt og for egen regning. Flere trosser rådet om å se an behovet for operasjon.

Beisland er ikke i tvil om at leger på private klinikker anbefaler såkalt DaVinci-kirurgi fremfor avventende oppfølging.

– Med en pris på cirka 20 millioner kroner i innkjøp er det klart maskinen må brukes for å være lønnsom. Legen selv og sykehuset tjener store penger på det ene og nesten ikke noe på det andre.

– Forført til operasjon

Eivind Meland er fastlege og professor i samfunnsmedisin ved Universitetet i Bergen. Også han

Så lenge venter pasienter med prostatakraft

Gjennomsnittlig ventetid for DaVinci-kirurgi på norske sykehus

Haukeland Universitetssykehus	3–4 måneder
St. Olavs Hospital	2–3 måneder
Stavanger Universitetssykehus	10 uker
Sykehuset Telemark	6–8 uker
Oslo Universitetssykehus	6 uker

Kilde: Helseforetakene

© grafikk@bt.no

fakta
prostatakraft

- Utgjør 27 prosent av alle nye krefttilfeller blant menn.
- I 2009 fikk 4299 norske menn diagnosen.
- Norge er på verdenstoppen med høyest forekomst og dødelighet.

mener at for mange blir operert for prostatakraft.

– Altfor mange blir forført til å tro at dette er en svært dødelig sykdom som må opereres så raskt som mulig, sier Meland.

– Jeg vil ikke sette meg til doms over folks beslutninger, men de må være godt nok informert før de bestemmer seg for test og operasjon. Lege og pasient må diskutere om fordelene er store nok til å oppveie bivirkningene svært mange må belage seg på etterpå.

«40-tallister»

I BT-reportasjen fikk Haukeland